

KIADÓ HIVATAL:
Szikés Antalkönyvnyom-
dája, hova az előfizetés
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatal
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyitott ér-
ben egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 5 írt. —
Félévre 2 írt 50 kr
Negyedévre 1 írt 25 k

SZERKESZTŐSEG.
Beliczey-ut. 15. szám
hova a lap szellemi ré-
sét illető közlemények
küldendők.

Kéziratok nem
adatok vissza

Főispánunk az alföldi szociálizmusról.

A hódmezővásárhelyi zavargások alkal-
mából a kérdés elmérgesedésére vonatkozólag a
lapokban felmerült különféle híresztelésekkel
és javaslatokkal szemben dr. Fenyvessy Ferencz
a „Magyar Ujság” főszerkesztője kikérte Tallián
Béla főispánunk véleményét, Tallián Béla az
alföldi szociálizmusra vonatkozólag egész
nyíltsággal fejezte ki nézeteit.

Előadásából kitűnik, hogy a kormány
rendszeres és tervszerű tevékenységgel igyek-
szik a bajt kiirtani. — csak hogy ez nem oly
könnyű feladat, mint a hogy első pillanatra
látszik.

A kormány — úgy mond — régen észlelte
a bajokat és sietett is azok orvoslására a tőle
telhető erőlyel eljárni. Már a miniszterelnök
úr is rámutatott beszédében a telepítési törvény
végrehajtására, csak hogy itt is nagy és kényes
gazdasági érdekekről van szó. Hódmezővásár-
hely, Orosháza, Csorvás, Bánfalva, Csaba,
Békés és más községekbe sok ezerre megy
azoiknak a száma, kik azelőtt a Tisza-szabá-
lyozási munkálatoknál mint kubikosok voltak
alkalmazva, de most, hogy a szabályozás ezen
a vidéken véget ért, hónapokig foglalkozás
hiján vannak. Sok ezerre megy ezeknek a
száma, a telepítésnél azonban községenként
mindazonáltal csak mintegy 90–100 csuládra
lehet számítani, mivel, ha a munkaerőt a vi-
dékől elvonjuk, első sorban a gazdasági ér-
dekek sanylik el meg, mert idegen munkaerő
felfogadását és gazdasági gépek alkalmazását
a nép e vidéken nem tűri és e tekintetben a
legnagyobb erőszakoskodásra is kész. Számol-
tunk is ezekkel a viszonyokkal és a szentes
h. m.-vásárhelyi és a mezőhegyes-szarvasi
vasút építését csak azzal a feltétellel adták át

a vállalkozóknak, hogy kizárólag e vidék
munkásait fogják foglalkoztatni, a mi meg is
történt.

De azonkívül is megtettünk mindent, hogy
a foglalkozás nélkülieket munkával ellássuk.
Összeírtuk a munkásokat és felhívtuk a szom-
szédos vármegyék nagyobb birtokosait és a
gazdasági egyesületeket, hogy a munkások
számának megnevezése mellett forduljanak
hozzánk. Ezen fáradozásunk sem marad si-
kertelen, mert sok száz munkás talált ily úton
foglalkozást. A földművelési miniszterium által
foganatba vett nagy szabályozási munkálatok-
hoz, mint tudva van, körülbelül 16,000 mun-
kásra van szükség; fel is hívtuk a munkáso-
kat, hogy a kik foglalkozást akarnak, jelent-
kezzenek, de daczára annak, hogy úgy én,
mint más hatósági közegek a helyszínén is
jártak, hogy a népet kellőleg tájékozzuk, e
működésünknek mind a mellett csak az lett a
foganatja, hogy összesen mintegy háromszázan
jelentkeztek. Ez eleget mond; igaz, azóta
jelentkezett még néhány száz.

Be kell vallani, hogy gyakran a mezei
munkásokkal kötött túlszigoru szerződések is
sokban okai az elégtelenségnek; azonban
itt is figyelembe kell venni, hogy azóta sok-
ban változtak a gazdasági és termelési viszo-
nyok is, azonban megtettük azt, hogy bekér-
tük a szerződések másolatait és a hol meggyő-
ződünk, hogy azok nem felelnek meg a
méltányosság követelményeinek, figyelmeztettük
is az illetőket az esetleges következményekre,
a hatóságok azonban el vannak határozva,
hogy munkaadó és munkás közt felmerülő
vitás kérdésekben teljesen pártatlanul csak is
az igazság és méltányosság által fogják ma-
gukat itélkezésökben vezetetni.

Két szempontot kell itt figyelembe venni
Az egyik, hogy mint ez a mezei munkásoknál
legtöbbnyire így is történik, az aratásnál szer-

zett és most már csekélyebb jövedelmükkel
csakis legfeljebb január végéig élhetnek, azon-
túl pedig az új aratásig többnyire, keresetük
nincs, a másik pedig, hogy deczembertől ta-
vaszig egyáltalában nincs munkájuk, mert
hiszen a tél folyamán sem folyam-szabályo-
zásnál, sem vasútépítésnél nem dolgozhatnak.
Az e tekintetben leginkább figyelembe veendő
községek Orosháza, Csorvás, Bánfalva és
Nagy-szenás; arról kellett tehát gondoskod-
nunk, hogy a lakosságot ez időre munkával
ellássuk, hogy a kenyérlés által keletkező ba-
jokat már csirájukban is elfojtsuk. A földmü-
velési miniszter nagymérvű támogatásával e
vidéken a kender- s cukorrépa-termelést léte-
sítjük szövetkezeti alapon, még pedig úgy,
hogy az elérendő nyereséget, részint a terme-
lőknek, részint a munkásoknak engedjük át.
Az erre vonatkozó előmunkálatok már közel
vannak befejezésükhöz és reméljük is, hogy e
tekintetben sikeres eredményt fogunk elérni.

De szándékunk volt a házi ipar megte-
remtése által is a népet keresetforráshoz juttatni.
A kereskedelmi és pénzügyminiszterek támo-
gatásával a dohány szákvásznak beszerzésére
a szövészeti ipart akartuk meghonosítani;
minden egyes községben kellőleg közhírré
tettük ezt, sőt a helyszínén is igyekeztünk a
népet meggyőzni annak áldásos hatásáról és
kimutattuk, hogy átlag naponként legalább is
40 kr. kereset jut egy-egy munkáskézre (leány
vagy asszony;) és daczára annak, hogy meg-
igértük, hogy a kormány ingyen adja át a
szövőszéket annak, a ki két évig vele dolgo-
zott, akciónknak minősse csak az az ered-
ménye lett, hogy Csorváson tizennégyen,
Bánfalván pedig hatan jelentkeztek.

Nem jobban jártunk egy másik kísérlettel.
Felkértük a vidék összes nagybirtokosait, hogy
a czirokseprő készítésére szolgáló czirot en-
gedjék át nekünk, mert Orosházán czirokseprő-

T Á R C S A.

Nagyságos asszonyom!

Az illatos billet-douxnak, a melyen egyszerre
két levelemet nyugtáztá, nagyon megörültem, s örö-
mömöt még az sem ronthatta meg, hogy a gömbölyű
betűk nem épen katonás rendben sorakoztak a látha-
talan vonalon. Csak azt nem tudom, mivel érdemeltem
meg szemrehányását, mely levelének minden sorából
felém áradt. Nincs igazam talán? Más az a társadalom,
a társaság, a melyben Ön is él, Nagyságos Asszonyom?
Sötétre festettem volna tán a képet? Erről ugyan szó
sincs levelében, valamint arról sem, hogy kevesebbet
mondtam annál, mint a mennyit mondanom kellett,
vagy többet hallgattam el, mint a mennyit szabad
lett volna — ezért nem értem, miért boszankodik
hát.

Azt mondja Nagyságos Asszonyom, hogy senki
sem vigyázhat magára kellő képen mert a világ több
szemmel nézi az embert és ép ezért többet lát. Hát
ez nem baj. Mert a világ be nem hunyhatja a szemét,
de az ember vigyázhat arra, hogy a világ semmit se
lásson. És különösen vigyázzon az asszony. Mert senkit
meg nem szólhatnak, senkiről sem beszélhetnek úgy mint
arról az asszonyról, a kin a világ rajta felejtette a
szemét.

Egy asszony meg egy férfi, soha sem kerülhetik
el a világ Argus szeméit. Pedig sokszor megcsalják az
embereket, de sokszor meg az emberek csalják meg
őket. Mikor a legnagyobb biztonságban érzik magokat,
mikor eszökbe sem jut ügyet vetni arra, hogy vi-
gyláznak rájuk, akkor prédálja el a nő a világ be-
csülését akkor tépik le a fejéről azt a koszorút, mely
a becsületes asszony homlokát övezte mindaddig míg
le nem tépték s a melyre az asszonynak jobban kellet
volna vigyáznia — mint az életére.

És a férfi? Az segít megtépni a koszorút, egy-
egy levél, egy-egy virág a kezében marad és sokszor
hivalkodik ezzel a virággal, ezzel a levéllel. Ez a férfi
gyöngösége s nem a nő erőssége. De úgy kell annak
az asszonynak ne várja be míg az emberek az arczáról
leolvassák, hogy a szívéhez ferközött a tiltott öröm érzete,
úgy kell annak az asszonynak, a ki felhívja a világ
figyelmét magára, tápot át a világ nyelvénél, mar-
talékkul dobja oda önmagát, szeplőtlen jó hírnevét,
családi tűzhelyét, otthonát, szóval mindazt a mi leg-
drágább, legbecesebb kincse.

És felváltják ám ezt a kincsét apró pénzre nagyon
apró pénzre és ennek az aprópénznek közkezen (inkább
közszájon) forog minden darabja s míg azt a nagy
utat megteszi, a melyen egyik embertől a másikhoz ha-
ladt, annyi szenny ragadt rá, hogy le nem veszi róla
semmi hatalom.

Joggal kérdezheti tőlem Nagyságos Asszonyom,

hogy most meg miért hozom mindezeket elő? Erre
is megfelelek. Azért, mert vannak emberek, a kikkel
szemben a világ nem elég igazságtalan. Vannak ass-
zonyok, a kiknek büne sokkal nagyobb a bűnhődés-
nél, a mely osztályrésztül jut nekik van vétek, a melyre
nincs szánalom, nincs kimélet, de még vezeklés sem.
Lássa az az asszony, a kit csak egyszer szájára vett a
világ már bűnös, bárha ártatlan is, hogy ne lenne
hát az a bűnös, a ki maga magát szolgáltatja ki a
világnak. Vannak halálra ítélték a ki, mielőtt a
vesztőhelyre kísérik a siralom házában haldokol,
a sorsa semmivel sem kényelmesebb, mint azé az as-
szonyé, a kit a világ arra ítél, hogy felemelt fövel
meg ne jelenhessék többé az emberek között. Az ő
siralom háza nem a rideg, nedves szoba hanem fényes
boudoir, selyem tápetás szalon, melynek falait olaj
festmények borítják, kezein nem visel rabláncokat,
csupán arany karpereczet, de napjai, órái ép úgy meg-
vannak számlálva, ép úgy leszámolt már ő is az em-
berekkel, a világgal mint az a másik, a kit a jog és
az igazság ítél halálra, míg ő reá, a világ ítélő szöke
mondott súlyos ítéletet.

Van rá eset, hogy a társaság szemet huny a nő
vétké előtt csak azért, hogy annál jobban éreztesse
vele megvetését, vannak emberek, a kik a „jó napot”
csak elmondják a társadalom halálra ítéljének, de
„mikor, a fogadj Istenre” kerülne a sor hátat fordítá-
nak neki s vannak végre bűnösök a kik megtevesztik

telepet akartunk létesíteni, azonban — mint mondtam — ettől is el kellett állnunk, mivel — és ez a legfőbb baj — e vidékünk népessége bizonyos averzióval van eltelve a házi ipar iránt.

De ez a körülmény nem lephet meg senkit, a ki a viszonyokat ismeri. E lakosság zömét, mint már említettem azok képezik, kik az előtt a vizszabályozásnál, mint kubikosok ügyességükhöz mérten nagy keresetre tettek szert és majdnem mindegyike szerzett is házat, kis kerttel, de hogy kis földet is vásároljon, arra már nem volt képes, mivel nincs is kítől birtokot vásároljon. E körülményre is voltunk tekintettel és fel is szoltottuk a nagybirtokosokat, hogy engedjenek át méltányos feltételek mellett apróbb birtokrészeket a gazdáknak, és ezek készségesen rá is állottak; csak hogy, mikor egyes zselléreknek kihatandó apróbb 6—8 holdnyi birtokrészek összegét számításba vettük, a legegyszerűbb arithmetikai alapon is arra az eredményre jutottunk, hogy ha az összes nagybirtokosság földjeit is átadjuk az illetőknek, akkor is csak kis részben feleltünk meg az általános szükségletnek. A helyesen eszközölt telepítés e bajon is lényegesen fog segíteni.

A mi már most a jelenlegi viszonyokat illeti, és különösen, hogy a zavargásoknak elejét vegyük és a nyugalmat helyreállítsuk, elismerem, hogy egyes helyeken a csendőrséget szaporítani kell, sőt szükséges hogy 1—2 helyen katonaság is helyeztessék el állandóan. A kormánynak gondoskodni kell praeventiv intézkedésekről, mert a megtorló rendszabályok mindig nagy veszedelemmel járnak.

Az idegen agitátorokat távol kell tartani a vidéktől, illetőleg nem szabad az izgatónak megadni a jogot, hogy a népgyűléseken beszéljenek és indítványokat tehesse. Erre nézve azonban nem elég a helyi hatóság erélye, feltétlenül szükséges, hogy Budapesten is szemmel tartsák az izgatónak, mert csakis egyöntetű eljárás mellett érhető el a kívánt siker. Bármily reactionariusnak is tüntessenek fel, de ha a bajon segíteni akarunk, ha nem kívánjuk, hogy az elégtelenséget ezen izgatók tovább is szítsák, nem marad más hátra, mint

---

az embereket, port hintenek a világ szemébe, de ez a megtévesztés a por, melyből fel is támad és úgy eltakarja azt a ki a port hintette hogy még azok sem látják meg, a kiket megtéveszteni akar.

Nincs a világon szomorubb sorsa senkinnek mint annak a kitért pillanatnyi felhevülés, tán egy muló pereznek reményteljes üdvé megfosztott esztől; a kitért vörnek lázas száguldása, a vágy odahajtott annak karjába a kitért a világ türtje, a ki tiltott öröme árán keresi az igaz örömet s a ki azt hiszi, hogy igaz örömet talált a pereznek mámorító üdvében pedig csak muló öröme dobta oda magát s rabja lett a szenvedélynek, mely betölti szívet, és agyát.

S ha van ebben a bűnben mentség, úgy a mentség az, hogy annak az édes pereznek tova illanó öröme a világ kemény ítéleteért édes kárpótlást nyújt. És higye meg Nagyságos Asszonyom, hogy a világ büntetése nem is fáj annak, a kire a büntetést mérte, mert annyi boldogság, annyi édes gyönyör árán szolgált rá a büntetésre, hogy az a büntetés eltörpül az öröm mellett, a melyben a bűnösnek része volt.

Hijába, a világ is olyan mint a kancsal mérsáros hiába üt oda a hóvá néz nem, az fáj és ha tájna is azt az ütést felfogja egy édes érzélem, az meg erejét veszi az ütésnek.

Ma napság már a bűnös asszonynak sincs rossz dolga, különben erről hiába beszélnek eleget, mert Eva óta nincs többé bűnös asszony.

S ha ezzel a levelemmel sem szolgáltam rá bocsánatára akkor Nagyságos Asszonyomnak szörnyű nagy lehet ám a haragja ezt azonban nem hiszi.

Összinte tisztelője,
Jurátus.

hogy az illetőket, ha e vidéken jelentkeznek, kötött marschoutával ismét haza küldjék.

Ezzel egyáltalában nem azt akarom mondani, hogy a népek megtiltassék gyűléseket tartani, hogy ne engedjük meg, hogy bajait megbeszélje, de nem létezik semmi ok sem arra, hogy ott külföldi vagy más izgatók szerepeljenek. Hogy csak egyet említsek, mily botor és esztelen kivánságokkal töltik el az izgatók a népet. Kitértnek a 8 órai munkaidő követeléséből, holott nincs a mezei munkások közül egyetlen egy sem, a ki annak keresztülvihetőségében józanul hinne, vagy a maga részéről csak el is fogadná.

Intézkedni kell, hogy az alföldi népet lázító röpiratokkal el ne áraszzák. Az ügyészségeknek erősebben kell venni az izgató sajtótermékek ellenőrzését, mivel importált röpiratok százezernyi példányokban terjesztettek a nép közt. Napról-napra hoz a posta Budapestről ily szállítmányokat és hogy mire visz ennek korlátlan megengedése, azt világosan mutatja Hód-Mező-vásárhely példája, a hol az első alkalommal, midőn a hatóság ennek elejét akarta venni, nyílt lázadásra került a dolog. De hiszen az alföldön a „Népszavá“-t inkább olvassák, mint a fővárosban, a hol pedig inkább az ipari munkások olvasmánya, holott e lapnak kifakadásai csak mérget csöpögtetnek az alföldi nép eddig romlatlan kedélyébe. E tekintetben még a sajtótörvény módosítását sem szabad, ha szükség lesz, szem elől téveszteni.

Ezen rendszabályokon kívül azonban még egész sora a gyakorlati intézkedéseknek vár megoldásra.

Bizonyos, hogy a nagy uradalmakat kiszorítani nem lehet, de szükséges kis bérleteket teremteni, még pedig a községek közvetlen ellenőrzése és a bérösszegek beszéde mellett állami garancia alapján. Ettől a kormány sem idegenkedhetik, sőt még a magán nagybirtokosok sem és hiszem, hogy szívesen járulnak hozzá, hogy a szociális baj még nagyobb arányokat ne öltson.

Világos, hogy a kérdés megoldása nem oly könnyű, mint a minőnek a szerkesztőségi asztalról mutatkozik, de a szándék, a jó akarat és az eszközök is megvannak, csak hogy ezek mind olyan dolgok, melyeket egy kardcsapásra megoldani nem lehet.

A párbaj fékezése.

Nem régiben a szék és fővárosi országos kasinói egylet az elharapodzott párbaj megakadályozása végett megkereste a vidéki városok társadalmi köreit. Terjedelmes javaslatát azon célból küldte szét, hogy a vidéki értelmiséget a párbaj ellen, a törvényhozás elé terjesztendő kérvény elfogadására és benyújtására megnyerje.

Egy ilyen felhívás a mi kassinónkhoz is intéztetett, melyet a közgyűlés annak idejében tárgyalt, s mint üdvös mozgalmat pártolásban is részesített.

Az ország szívéből eredő és nagy körültekintéssel kidolgozott javaslati kérvény nem sokára a képviselőház elé került, miután a honatyáktól lesz sorsa függővé téve.

Addig is, míg az ország közfigyelmébe újabb ez ügy felé irányul, nem lesz fölösleges a párbaj fonákosságát a közönség előtt ismételtén feltárni s annak dudvaszerű gyökerét a párbajozásra hajlandó egyének szívéből gyomlalgatni.

Tudva levőleg minden párbaj legtöbbször a becsület megsértéséből származik, s mint ilyen okot képez a duellumra. Ha a felek megverekedtek

lett legyen a sértett fél a sebzett, s. van erve a cél, tisztára van mosva a becsületbeli sérelem.

A becsület tisztogatására rendszeren anyagi fegyverek vétetnek használatba, melyeknek ügyes forgatása, sokszor a vak sors szerzi a diadalt a győztesfél részére.

Legyen valaki mintaképe az igazi becsületességnek, nem számíthat az a társadalomban becsülésre, ha a lovagiasságnak csufolt élethalál harcztól vonakodik. Párbaj, vagy meghalsz becsületben, ez a tizenkilencedik század végén jelszava a társadalom némely álerkölcösü lovagjainak. E nagy hangzású szitkozódás után jaj a tiszta becsületű embernek, ha sikra nem száll a középkor életretörő lovagjaival.

Igaz, a becsület tisztaságát édes mindnyájunknak szem előtt kell tartani s azt sem magunk, sem mások által nem szabad beszennyezni engedni, de mikor a mai időben tömérdek azok száma, a kik arra törekszenek hogy minden ok nélkül a féltve őrzött becsületen csorbát ejtsenek, s így maguknak gyilkos szándéku kedvtelősökre alkalmat szerezzenek. Nagyon természetes, hogy a párbaj mániában szenvedők is életüket, testi épségüket kockára teszik, de e körülmény előttük nem számít, mert e nélkül is nagyobb részben életunt munka kerülők, öngyilkos jelöltek s mit törődik az e fajta népség a maga életével.

A valódi becsületes pedig erkölcsi elégtelt párbaj által, tehát anyagi fegyverrel szerezni sohasem fog, mert a becsület minden anyagiasságon felül áll.

Az sem áll, hogy a megsértett becsületért egyedül a sértett fél képes megfelelő elégtelt szerezni, mert ilyen esetben az indulat viszi a domináló szerepet és ez rendszerint rossz tanácsadó szokott lenni.

Mindegy az, mondják a párbaj után epedők: *Halál vagy becsület!* „Éljen a bator, pusztuljon a gyáva!“ Szépen hangzik, de ilyen esetben nem egyéb mint üres frázis. Nincs könnyebb, mint az Isten adta élettől a világ itélete miatt halálba ugrani. Ez a valódi értéken álló *gyávaság*; míg a nyomorúság és szegénység sulyát viselni, az elvesztett becsület tisztaságát lassankint visszaszerezni valódi *hősiesség*. Azonban ez nem fér a mai modern kor gyermekeinek fejébe nem pedig azért, mert magukat lovagiasoknak, művelteknek tartják s e tudatban állatias módon iparkodnak a becsületnek satis factiót szerezni.

Valódi mivelt ember szellemi sérelmet a szellem hatalmas fegyverével veri vissza; míg a testi bántalom orvoslását a bíróságnál keresi. Ez a mivelt emberhez illő becsület védelem.

Ezt látta be a józanul gondolkozó országos kasinói egylet akkor, midőn mozgalmat indított a párbaj fékezésére.

Addig is, míg a párbaj vétség, vagyis illőbb nevének büntény a törvényhozás által szigorubb tilalom alá kerül, óvakodjunk az afrikai zuluk vérengző modern falkáitól, keressünk orvoslást úgy — testi, mint becsületbeli sérelmeinkre az illetékes forumnál. Használjunk emberi méltóságunkhoz illő szellemi fegyvert, miáltal csak emelni fogjuk becsületünket, magasabbra emelkedünk a jobbak tiszteletének fokmérőjén.

* * *

Ujdonságok.

— **Személyi hír.** Gróf Csáky Albin vallásügyi miniszter és neje Gróf Bolza Anna rokonai látogatására városunkba érkeztek.

— **Adózók figyelmébe.** Az adókövető bizottság működési terveze a törvényhatósági közgyűlés miatt annyiban változást szenved, hogy városunkra vonatkozólag a tárgyalások nem május 16 és 17-én, hanem 22 és 23-án fognak megtartatni. A tervezet többi része változás alá nem esik.

Eljegyzés. Gruber Géza, a szarvasi járásbíró helyettes vizsgálóbírója — lapunk munkatársa — folyó hó 6-án váltott jegyet a b. csabai leány koszorú egyik legszebb alakjával Bádics Ilona, kisasszonnyal.

— **A szarvasi dalkarnak** f. hó 20-ára jelzett hangversenye egyes szereplők akadályoztatása miatt május hó 27-ére halasztatott el. Közöljük az érdekes műsort, mely már is garancia arra nézve, hogy a közönség egy igen élvezetes estének néz elébe. A szarvasi dalkar különben ismerős multtal bír, de ezen nagy szorgalom és kitartással betanult műsor bizonyára még inkább emelni fogja jó hírét. A műsor a következő. A szarvasi dalegyesület f. évi május hó 27-én saját pénztára javára a szarvasi szinkörben **Hangversenyt** rendez melynek műsra a következő: 1. szám „Jelige” éneklő a dalkar 2. szám A hegymanok éneklő a dalkar 3. szám. D. Alard 2-ik symphoniája 2 hegedűn zongora kíséret mellett játszik: Adám Rezső, Mázor Elemér és Benka Gyula urak. 4. szám Népdalok éneklő a dalkar. Ezt követi: In-cognitó operette 1 felvonásban H. Wieser után németből fordította Podhraczký Lajos, zenejét írta Kipper H. A teljes programot lapunk jövő számában fogjuk közölni.

— **Méhészeti előadás.** Nagy Zsigmond kerületi méhésztanító folyó hó 22-én fogja városunkban méhésztanulmányokat tartatni.

— **Hymen.** Schreiber Vilmos a napokban jegyezte el Berger Róza kisasszonyt.

— **Majális.** A főgymn. tanuló ifjúságának folyó hó 28-án megtartandó majálisára a meghívók a napokban fognak szétküldeni, akik tévedésből meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak jelentkezzenek Liska János úrnál a majálist rendező bizottság elnökénél.

— **Közveszélyes híd.** A holt-körös fahídja az utóbbi időben annyira el lett hanyagolva és oly állapotba jutott, hogy az azon való közlekedés valóban életveszélyes jár; nem törődik már vele a jó Istenen kívül senki. A folyó hó 9-én közlekedő szekerek alatt a híd 3 helyen leszakadt. — Hát mire való a rendőrség Szarvason, hogy az ily dolgokra sem terjeszti ki figyelmét. A hatóság sietett ugyan a leszakadt helyeket kijavítani, illetve pótolni, de ezzel vajmi kevésé van elégtéve a közbiztonságnak, mert ma vagy holnap más helyeken ismét leszakadhat és le is fog szakadni, mert keresztdezkázata már annyira el van kopva, hogy még a gyalog járók is arra a gondolatra jutnak: „vajlon nem-e szakad be”? Azt hisszük legjobb lenne szakértőkkel megvizsgáltatni, vajlon megengedhető-e közbiztonsági szempontból az ily közveszélyes hidon való további közlekedés. Ajánljuk a fent elmondottakat, az illetékes hatóság figyelmébe.

— **Titokzatos gyilkosság Mezőtúron.** Gibasinszky György és Gibasz Tamás, M. Tur város egyik gyanus, rossz hírű lakosa a piac közelében lakott a házában. Csak egy szobát foglalt el, a többi bérbeadta. Már régebben mondogatta, hogy elköltözik Turból s azért senkinek sem tűnt fel, amikor hat héttel ezelőtt öt éves természetes fiával együtt eltűnt. A napokban lakói azonban azt jelentették a városi kapitányságnál, hogy szobájából, erős, kellemetlen szag árad. A rendőrkapitány feltörte a lakás bezárt ajtaját. Gibasinszky felöltözten hevert az ágyában, mellette a fal felől kis fia. Mindkettő véresen, összekuszálva. A holttestek már egészen feloszlottak. A szobában bünjelnek nyoma sem volt, az ajtó azonban kulcsal kívülről volt bezárva. A gyilkosság ügyében a vizsgálatot Dobics Antal vizsgálóbíró vezeti. Már több embert elfogtak, közöttük Gibasinszky gyermekének anyját, akivel évek óta együtt élt.

— **Galló György helybeli atyafi ugylátszik,** hogy szomjas és pedig sokszor szomjas, s miután szesz italra szomjazik, sokszor nem a legtisztább és legrendesebb kedély állapotban van, miután neki az a szokása, hogy ilyenkor nagy legény és nem respectál senkit néha még bajba is keveredik. Így járt a mult héten is. Szomját kellő módon kielégítve, nagy hősiességgel beállt a helybeli kir. jbiróságnál Morva y Károly kir. albiróhoz és magát ott illetlenül viseli, midőn pedig ezért őt a bíró rendre utasítja gorombáskodni kezdett. Ezért a vétkéért kellett neki pénteken leszámolni mert Morva y bíró a dolgot feljelentette, Galló György ugyan mire sem akart már emlékezni, de a

tanuk rá vallottak, s ezek alapján Tapolcsányi kir. albiró tekintettel arra, hogy egy kissé ittas állapotban követte el Galló a tettét 70 frt esetleg 14 napi elzárásra átváltoztató pénzbüntetésre ítélte Gallót, a morál: Galló uram a bíróval gorombáskodni nem szabad.

— **Alakuló közgyűlés.** A helyben építendő „Ártézi” fürdő részvény aláírói folyó hó 20-án a „Bárány” vendéglő nagy termében alakuló közgyűlést tart.

— **Az 1896. évi országos kiállítás zene és színművészeti előadói:** Dr. Váli Béla, a „Zene és Színművészeti Lapok” szerkesztője, mint értesülünk legközelebb városunkba jönni szándékozik zene és színművészeti ereklék megtekintése végett. Nevezett szakférfi tisztelettel felkéri ezenel mindazon műkedvelőket, aki valamely zene avagy színművészeti ereklé, és pedig régi hegeű, zongora, orgona, tárogató, hadi sipok kürtök, hangjeggyratok, levelek, naplók, színlapok, stb. effélék birtokában vannak, nemkülönben azokat, akik városunk egyes régi művészei közül valamely emléktárggyal avagy utbavezető adatról tudomással bírnak, hogy azok felől nevére ezimzevo egy levelező lapon értesítsék (Budapest, Kerepesi-ut 81. szám alá ezimzevo.)

Beküldetett.

Tekintetes szerkesztő úr!

Kérem közleményemet, mint a közönséget nagyon is érdeklő ügyet, becses lapjába felvenni.

Szarvas város érdemes Elöljárósága a ministeri rendelet értelmében az ovodaköteles gyermekek számára két ovodát rendezett be, mely kezdetnek minden esetre elfogadható ugyan, de száma közel sem felel meg a helyi viszonyoknak és a lakosság számarányának.

A mi azonban nagyon is kifogásolandó az, hogy az ovodai épületek kis szobák szűk udvaraiknál fogva, sehogys felelnek meg a célnek.

Midőn a kormány a társadalom számos üdvös övintézkedéseket fogantat, hogy fájdalom az agasztlag terjedő gyermekhalandóságnak elejét vegye, nem engedhető meg súlyos mulasztás elkövetése nélkül, hogy 80—100 gyermek szűk szobában összezúfolva legyen, a mint az sajnos a szülők a Somorin-utczában levő ovodában tapasztalják. Habár a szülők érdeke az ovodák iránt napról-napra növekszik, meg fogja mégis gondolni, vajjon gyermekét oly helyre, mely a terjedő betegség valóságos fészke, elküldje-e. Meg vagyok győződve, hogy a tekint. Elöljáróság a tervbe vett somorin utczai ház megvételét nem fogja eszközölni hanem a jövő nemzedék egészsége és épségben való fenntartása érdekében alkalmasabb épületeket fog találni. Tisztelettel: E g y a g g ó d ó s z ű l ő.

CSARNOK.

Nők az alkotmányban.

Vigjáték 3 felvonásban írta: **Toth Kálmán.** (Előadták a szarvasi műkedvelők 1894. május 3-án.)

Szarvason egy új társaság alakult. Kétségkívül a legjobb mindazok között, a melyek akár pénzügyi, akár gazdasági, akár pedig ipari célok megvalósítását célul tűzték maguk elé. Alaptökéje a szorgalom és buzgóság, ezek segítségével már eddig is szép eredményeket ért el; osztalékul pedig városunk közönségének minden évben kétszer háromszor néhány élvezetes órát szerez. A szarvasi műkedvelők társulata ma a legjobb hitelnek örvend, a czég megbízhatósága tekintetében ma már nincs többé kétség, az új czég megérdemli, hogy pártfogolják, szorgalmas tagjainak működését pedig méltányolják.

Azok kik a szarvasi műkedvelők legutóbbi előadásán jelen voltak tapasztalhatták, hogy a szereplők, a kiknek foglalkozásuk köre különben messze esik attól a körtől a melyben az előadott darab személyei mozognak, mégis többé kevésbé beletalálták magokat szerepükbe, beszéltek, játszottak, mozogtak, jártak, keltek, szóval megértették azt a mit mondanik, játszaniok kellett. S ha mégsem érvényesíthették mindennél minden alkalommal a buzgóságot és szorgalmat s ha nem emelték érvényre tudásukat, nem az ő hibájok. A darab melyet választottak, mint már fentebb is említettük olyan embereket állít szemünk elé, a kik az emberi gyengeségnek minden formájával dicsekedhetnek, az a világ, a melyben ezek az emberek élnek messze esik attól, a hol a mi műkedvelőink töltik napjaikat. Ezért nem is szólunk arról, hogy az egész előadás egyöntetű egészet föl nem mutathatott, csak részleteiben volt kifogástalan, szép és élvezetes.

Láttuk már mi a szarvasi műkedvelőket, más darabban, a melynek alakjait celekényét jobban megértették mint a „Nők az alkotmányban” című vigjáték embereit, tendenciáját, és akkor érvényre emelhetők az ő tudásukat mely a szorgalom és buzgóság segítségével egyöntetű egészet teremtet.

De még így is elég dicsérni valót találunk rajtok. Dicsérni való első sorban az a ki a darab rendezése,

a szereplők botanítása körül heteken át fáradozott: **Golian Soma.** Kétség kívül neki tartozunk első sorban köszönettel, a ki az új czéget alapította, a ki az új czéget a virágzás fokára emelte s a ki bizonyára innentől is csak arra fog törekedni, hogy a szarvasi műkedvelők jó hírre csorbát ne szenvedjen.

Ha valamikor valaki Szarvas kulturájáról fog írni, Golian Somáról lehetetlen lesz meg nem emlékeznie, az ő nevével elváhalatlanul van összefűzve az utóbbi három évnek néhány esemény számba menő estéje, azok a melyeken a szarvasi műkedvelők igaz élvezetet szereztek városunk közönségének. Hiszen előbbi években is tartottak nálunk műkedvelői előadásokat, de az akkori műkedvelők a társadalom egészen más osztályából kerültek ki, mint a honnét Golian Soma össze toborozta ezt a lelkes csapatot, amazok több tudást és szakértelmet, de nem több szorgalmat és buzgóságot mutattak fel és az eredmény ott is, itt is egyaránt kitünő volt. Abban rejlik Golian Soma fáradhatlan szorgalmának legszebb sikere, hogy ő ezeknek az egyszerű embereknek önbizalmát fokozta, ismereteiket, látó körüket bővítette.

A legutóbbi előadás szereplő személyei között első helyen **Liska** a Gizellát kell megemlítenünk, nemcsak azért mert az udvariasság erre köteles, hanem mert meg is érdemli: Bánfalviné nehéz szerepét szépen, tudatosan játszotta meg. Értelmesen beszélt sok helyen szépen szavalt sőt azokat az apróbb fogásokat, a melyekkel az ügyes rendező utasítása folytán élt, meglepő rontinnal használta. Kár, hogy az első felvonásban maszkja nagyban rontotta a hatást azonban a darab többi részében már ez elmosodott s így játéknak rovására nem szolgált.

Marsal Emilia, Ilkát sok természetességgel játszotta. Mindaz a mi a vigjátéknak ezt az alakját kedvessé, rokonszenvéssé tette az ő játéka által csak fokozódott is így természetes, hogy ő is nagyban hozzá járult az előadás sikeréhez. **Józsa** Róza és **Léva** y Ida, csacsogtak, pletykáltak, szolták szapulták Bánfalvi ellen jelöltjét, úgy, hogy jobban sem kellett, helyre két kávénéni volt mindkettő, sőt talán nagyon is, úgy hogy nem lett volna kár valamivel idősebb alakot ölteni. Úgy tudjuk, hogy a próbák folyamán volt is erről szó és Cseleiné meg Pitvarosiné tán bele is egyeztek volna, de annál jobban protestált ellene Léva y Ida meg Józsa Róza.

Jó kezekben volt Borbócs korcsmáros szerepe. **Pollák** Béla ma holnap tiszteletbeli színészszo lesz, mert a műkedvelők játékaikhoz kötött várokozásokon felül játszott mokázott és nevette meg a közönséget. Olyan törül metszett kortes volt, a minőt csak valahol Debreczen tájékán talál az ember, olyan jó ízű hangon beszélt, hogy megirigyelte akárhány hivatalos és hivatalos kortes. a miért is csak a legmelegebben ajánlhatjuk őt a legközelebbi választást intőzők figyelmébe — pártkülönbség nélkül a mint az Borbócs elég érthetően megmagyarázta. **Petricz** József **Bercsey** Vilmost játszotta. Régi ismerősünk a műkedvelők színpadán de nemcsak régi hanem jó ismerős is. A szerelmes benne jó személyesítőre talált s Toth Kálmánon mult, hogy kevés szerelmes szót suttoghatott Ilka fülebe. **Kun** György, báró Szlankaményi szerepében a blazirt ficsurt, a számító gavallért nagy ügyességgel játszotta valamint **Petricz** Zoltán **Szeleit**, a kit különben más alkalommal hálásabb szerepben láttunk a színpadon. A többiek mind **Marsal** Sándor, **Baán** Gyula, **Gaal** Ferencz kisebb szerepeiket jól betöltötték, sőt azok is a kiknek neve a színlapon elősem fordult — s csak az ablak alatt fújták teli torokkal. Borbócs kortes notáját.

A műkedvelők iránti szíveségből **Pásztor** János ur játszotta Bánfalvi szerepét nagyon ügyesen. Taps, kihívás virág volt bővíben. A színházat szépen megtöltötte a közönség, a mely szívesen adózott tapsaival a szereplőknek egyenként és összesen, és meg is jelentek a lámpák előtt egyenként és összesen csupán a rendező nem a kit hiába szoltított a hálás publikum, ő makacs-kodott, nem is láttuk csak később a Bárány nagytermében, a műkedvelők asztalánál a hol barátságos lakomára gyűltek össze az est hősnői és hősei. —sb.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZIKES ANTAL.

Tenkei gyógyfürdő

(Biharmegyében.)

Elismert kiváló gyógyhatású fürdő különféle női bajoknál, sápkór és vérszegénység, továbbá csuzos betegségek, ugyszintén angol és görvélykór eseteinél.

Ujonnan épített lakó szobák, kitünő étkezés, mérsékelt árak. Fürdőidény tartama Május 15-től Október 1-ig. Vasuti összeköttetés **Nagy-Szalontán** vagy **Holló-don** át 1½ órányira.

Cséplőgéptulajdonosoknak !

Az urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya részvénytársaság ajánlja a cséplési idényre a gőzcséplőgépekkel rendelkező t. földbirtokos uraknak

I-ső minőségű lupényi köszenét

mely gőzfejlesztő erőben majdnem egészen egyrangú a legfinomabb porossz szenekkel és mint darabos-, keczka-, dió-, rostált-akna akna-, dara- és porszén jön forgalomba-

Megrendelések ideje korán küldendők akár a társaság vezérigazgatóságához Budapest, Nádor utca 13., akár a társaság képviselőjéhez Bleier Soma és Armin urakhoz Mezőúton. hol mindennemű felvilágosítással is készségesen szolgálnak.

Haszonbéri hirdetmény.

Gróf Károlyi Sándor úr ö Nagyméltósága Csongrád megyében fekvő ugynevezett István hegyesi birtoka mely áll 511 hold szántó föld, 1518 hold kaszáló és legelőből folyó 1894 évi október 1-től 10 évre kisebb nagyobb részletekben haszonbérbe kiadó.

A birtok a szarvasi vasuti állomáshoz. 1 $\frac{1}{4}$, Szenteshéz 2 óra, Orosházához 1 $\frac{3}{4}$ órányira van.

Bővebb felvilágosítást ez ügyben alant írott ad, u. p. Békés-Bánfalva. Kis-Királyságon.

Pellet Gyula,
uradalmi pénztárnok.

SCHLICK-féle

vasöntöde gépgyár részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák Városi iroda és raktár Fiók raktár

IV. ker külső váci-út. 29—35 Podmanicki utca 14. Kerepesi-út 77 szám

Gőz- és járgánycséplő-készületek

számos első díjjal kitüntetett szab. Schlick-féle

2 és 3 vasu ekék, mélyítő és egytetemes

acélekék, eredeti SCHLICK és VIDATS-fé

vasu ekék, talajmivelő eszközök valamint

Schlick féle szab, Haladás, sorbavetőgépek

Takarmánykészítő gépek, darálók őrlőmalmok

és mindennemű gazdasági gépek Eredeti ame

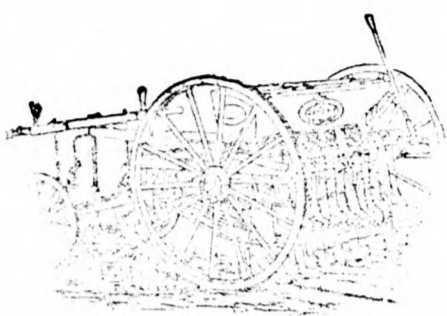
rikai kévekötő és marokrakó arató-és fűka-

száló gépek szállítható mezei vasutak stb

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Előnyös fizetési feltételek.

Legjutányosabb árak.

H i r d e t m è n y .

A békés-báboczkai szakaszon, a here és fű ez évi haszonélvezetének árverése, a következő sorrendben fog a helyszínen megtartatni u. m.

1. Május 16-án reggeli 6 órakor kezdődik az árverés a 18.^a végleges gát felső bekötésétől (Halásztelek) Endrőd felé folytatva és tart a kisfoki gátnak Endrőd felől való végén levő átjáróig.

2. Május 17-én reggel 7 órakor kezdve a kisfoki gátnak Endrőd felől való végétől, és tart az 5.^{ik} őrjárásban levő marha átjáróig.

3. Május 18-án reggel 7 órakor kezdve az 5-ik őrjárásban levő marha átjárótól, és tart Körös-Tarcsáig

4. Május 19-én reggel 6 órakor kezdve K.- Tarcsa felső végétől (Ösvényhegy) és tart a társulati O pontig vagyis a Békés alatti élő viz alsó torkolati zsilpíjéig.

5. Május 21-én reggeli 7 órakor kezdve a 18-a végleges gát felső bekötésétől (Halásztelek) és tart Ócsöd felé folytatva a báboczkai határig.

Szarvas, 1894, május 7 én.

Dósa Andor,
h. igazgató, sz. mérnök.

Eszencziákat

rum, cognac, mindennemű szeszes italok asztali likőrök és különlegességek azonnal elhibázhatatlan elkészítésére a legkitűnőbb minőségbenszállítok.

Azontelül ajánlok 80 fokú vegyileg tisztá eszencziát kellemes ízű boreczet és közönéges eczetek gyártásához. Leírás és használati utasítások ingyen mellékelteknek.

Kiváló eredményért kezeskedek.
Arlapot bérmentve küldök.

Polák Károly Fülöp,

Eszencziák-különlegességek gyára.

P r à g a .

Megbízható ügynökök kerestetnek.

Hirdetmény.

Id. báró Wodianer Albert úr jószágigazgatósága részéről zárt ajánlatok utján haszonbérbe kiadandó.

I. Endrődi határban fekvő „Csejti“ pusztá birtokrész, mely áll :

613 hold szántóföld

1467⁶¹⁵/₁₂₀₀ hold kaszáló és legelő

Összesen 2080⁶¹⁵/₁₂₀₀ holdból, ellátva szükséges gazdasági épületekkel 1894-ik év október hó 1 től egész 1900 ik év szeptember hó végéig terjedő hat egymás után következő évre.

II. Endrődi határban fekvő „Udvarnoki“ birtok rész, mely áll :

285 hold szántóföld

270 $\frac{1}{2}$, kaszáló

Összesen 555 $\frac{1}{2}$ holdból, ellátva gazdasági épületekkel 1894-ik év október hó 1 től egész 1900-ik év szeptember hó végéig hat egymás után következő évre.

III. Endrődi határban fekvő „Varjasi“ birtokrész, mely áll :

300 hold szántóföld

1501⁵³⁹/₁₂₀₀ hold kaszáló legelő

Összesen 1801⁵³⁹/₁₂₀₀ holdból a szükséges ku-

takkal ellátva 1895. év január hó 1 től egész 1900 ik év december 31 ig hat egymásután következő évre.

Ezen haszonbérletre vonatkozó zárt ajánlatok 5% bánatpénzzel ellátva ez év május 28.ig a gyomai központi irodába beadandók, a hol a szerződési kötelezettségek és kikötések bármikor megtekinthetők s a szükséges felvilágosítások megszerezhetők, megjegyezvén, hogy a beérkező ajánlatok alóli igazgatóság által határozathozattal végett a birtokos urhoz beterjesztetni fognak.

Jószágigazgatóság.